

FONS TOMÀS TORRABADELLA I FORTUNY. DESCRIPCIÓ

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència	CAT AMGr 13 19
Nivell de descripció	Fons
Títol	Tomàs Torrabadella i Fortuny
Dates	1874-1912
Volum i suport	Documents icònics: 261 fotografies (236 positius i negatius blanc i negre, plaques de vidre, 4,5 x 10,5; 3 negatius, plaques de vidre 13 x 18; 28 positius 4,5 x 10,5; 4 positius, 13 x 18)

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor	Tomàs Torrabadella i Fortuny
Història del productor	Tomàs Torrabadella i Fortuny neix a Granollers el 1848. Fill únic d'una família de farmacèutics establerts al carrer de Santa Elisabet, la seva mare, Jerònima Fortuny mor en el part i el seu pare l'any 1972 quan ell tenia 14 anys. Per seguir la tradició familiar, Tomàs Torrabadella, estudia farmàcia. Però les seves aficions ben aviat es decanten cap a la pintura, arriba a donar classes de dibuix, i cap a la fotografia. Dins de la mateixa família fa bo de recordar el pintor Evelí Torent i Marsans (Badalona, 1876 – Barcelona, 1940), que formaria part del moviment dels <i>Quatre gats</i>; era fill d'un cosí del notari Esteve Torent i Torrabadella. Realitza nombrosos viatges a l'estranger, dels quals han quedat centenars de plaques estereoscòpiques. El 17 de novembre de 1888, als 40 anys, contrau núpcies amb Narcisa Porta i Muntaner de 33 anys, a l'església de Sant Miquel de Barcelona. El 1899 basteixen el casal a la carretera de Granollers, obra de l'arquitecte municipal Francesc Mariné. Can Torrabadella, situada a la cantonada de la carretera amb el carrer de Marià Maspons, fou comprada per Vicente Ramoneda que la converteix en la seva residència familiar l'any 1934. Des de llavors ha estat coneguda per

can Ramoneda.

Tomàs Torradabellà mor el 2 de febrer de 1912 a la plaça del beat Oriol, i Narcisa Porta l'any 1926 al carrer de Bailén de Barcelona. A finals del segle XIX Granollers no era objectiu preferent dels fotògrafs de postals que tant s'estilaven a poblacions considerades més d'estiueig. Per això és un tret providencial que Tomàs Torradabellà practiqués l'afició per la fotografia no només als seus viatges, sinó també a Granollers.

Història arxivística

La informació que tenim de les fotografies que conformen aquest fons és la següent:

L'any 1934 el setmanari *La Gralla* dedica un volum extraordinari al mercat i es fan públiques per primera vegada nou fotografies de Tomàs Torradabellà.

En una nota impresa a les últimes pàgines, aquest setmanari granollerí explicava que havien estat cedides per Antoni M. Canals i Porta, nebot de Tomàs Torradabellà, afincat a la població de Sitges. La nota, per cert, acabava comentant l'enorme interès que tindria per a la ciutat que algun dia aquesta col·lecció anés a parar a l'Arxiu Històric.

Per aquests notes deduïm que les fotografies, un cop mort el Sr. Torradabellà, van restar en mans dels seus nebots, ja que ell no va tenir fills.

L'any 1980, l'arxiver Lluís Tintó i Espelt, gràcies a la nota del setmanari *La Gralla* va poder seguir el rastre de les fotografies, que començava a Sitges i acabava al carrer dels Banys Nous de Barcelona. La bona predisposició dels germans Canals Casacuberta, fills d'Antoni M. Canals i Porta va fer la resta. En pocs dies es va decidir la donació de les dues-centes seixanta fotografies estereoscòpiques que, un cop triades, feien referència a Granollers.

Les fotografies de Tomàs Torradabellà van incorporar-se a l'Hemeroteca Municipal Josep Móra, que en aquells moments estava situada a la Casa de Cultura Sant Francesc.

El 1981, La Caixa, va sufragat la reproducció en polièster i en paper de les fotografies i va organitzar una exposició, amb unes setanta fotografies, per inaugurar la remodelació de les seves oficines de la plaça de Maluquer i Salvador.

En aquell moment les fotografies encara eren completament inèdits.

L'Hemeroteca va restar a la Casa de Cultura fins 1988; després es va instal·lar a l'Ajuntament de la plaça de la Porxada, fins el setembre de 2005. Finalment va passar a l'edifici de l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental i de l'Arxiu Municipal de Granollers.

Amb aquest darrer canvi el Fons Tomàs Torradabella va passar a dependre de l'Arxiu Municipal.

L'any 2002 es va fer una exposició al Museu de Granollers i es va publicar un llibre de la col·lecció Records de Granollers, dedicat a Tomàs Torradabella.

En aquest últims anys les imatges de la col·lecció Torradabella s'han tornat habituals i han estat utilitzades per documentar exposicions, articles i publicacions.

El darrer treball d'aquest fons correspon a la realització d'una exposició, a l'Ajuntament de Granollers, titulada *Al tombant de dos segles. Fotografies de Tomàs Torradabella*, desembre 2019 – febrer 2020.

Dades sobre l'ingrés

L'ingrés de les fotografies a l'Ajuntament va ser gestionat per l'arxiver Lluís Tintó i Espelt, el 1980.

Durant dos caps de setmana l'arxiver i els germans Canals – Casacuberta, es trobaren a Barcelona per revisar prop de dues mil plaques de vidre, i triaren les que feien referència a Granollers i alguna més d'altres indrets.

Els familiars van fer donació de 261 fotografies.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

Les fotografies d'aquest fons són retrats excepcionals de la ciutat, les seves costums i la seva gent; així hi ha imatges del mercat, de les places, de balls al carrer, de processons, de treballs agrícoles... Tomàs Torradabella es va preocupar d'immortalitzar la ciutat de Granollers a les acaballes del s. XIX i principis del s. XX. Les fotografies més antigues que l'Arxiu té, són les del Fons Torradabella.

Sistema d'organització

Les fotografies estan instal·lades en capses de conservació especials per a plaques estereoscòpiques.

No s'ha confeccionat però cap quadre de classificació. Les fotografies han estat digitalitzades i documentades.

Informació sobre avaluació i tria

No s'ha efectuat cap tria del material documental.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés

L'accés a la documentació d'aquest fons és obert a tothom.

Condicions de reproducció	La reproducció de documents d'aquest fons s'ha de dur a terme d'acord amb les normes de l'Arxiu Municipal de Granollers.
Llengües i escriptures dels documents	Alguna placa te algun nom escrit en català .
Característiques físiques i requeriments tècnics	Les plaques, en general, presenten un bon estat de conservació; tot i que algunes presenten pèrdua de gelatina de plata en les vores. L'any 2009, el restaurador Pau Maynés va fer una neteja de les plaques, i va extraure les etiquetes encolades que tenien.
Instruments de descripció	S'ha elaborat la fitxa de fons. Les fotografies s'han descrit a la base de dades Fotostation, i es poden consultar al portal fotogràfic del web. Es pot accedir a aquesta informació des del web de l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) www.granollers.cat/arxiu.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Documentació relacionada	- Hemeroteca Municipal Josep Móra - Arxiu Fotogràfic
---------------------------------	---

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i dates	Carme Pérez Martín, organització, documentació i instal·lació del fons, 2002, 2019.
Fonts	Tomàs Torrabadella. Col·lecció Records de Granollers, volum 5. Ajuntament de Granollers, 2002
Regles o convencions	Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, maig 2006.

Si voleu consultar les fotografies originals, adreceu-vos al correu arxiufotografic@granollers.cat

